

Készítette: Dr. Guláné Bacsó Krisztina
aljegyző

Fucskó Róbertné
Igazgatási Osztályvezető

**Tájékoztató
az összeférhetlenségi és méltatlansági szabályokról, továbbá a vagyonyilatkozat tételi
kötelezettségről**

Tisztelt Képviselő-testület!

2013. október 12. napjától a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mőtv.) tartalmazza a helyi önkormányzati képviselőkre vonatkozó szabályokat, ezen időponttól hatályát veszítette a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény.

Tájékoztatónkban a legfontosabb változásokra kívánjuk a Képviselő-testület tagjainak figyelmét felhívni, egyúttal az alakuló ülés időpontjában hatályos Mőtv. indokolással egységes szerkezetbe foglalt szövegét valamennyi képviselőnek és nem képviselő bizottsági tagnak átadjuk.

I.A képviselő megválasztását követő határidős feladatok

1. **A képviselők a megválasztásukat követő 30 napon belül kötelesek kérni felvételüket a Nemzeti Adó és Vámhivatal által vezetett köztartozásmentes adatbázisba.** Az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvételére irányuló kérelme **benyújtásának hónapját követő hónap utolsó napjáig köteles a képviselő-testületnél igazolni az adatbázisba való felvételének megtörténtét.** Amennyiben az állami adóhatóság az adatbázisba történő felvételt követően megállapítja, hogy az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvétel feltételeinek nem felel meg, az adatbázisból törli, amelyről írásban értesíti a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.

2. **Vagyonyilatkozat-tételi eljárás**

Az Mőtv. 39. § (1) bekezdése szerint:

Az önkormányzati képviselő megválasztásától, majd ezt követően minden év január 1-jétől számított harminc napon belül vagyonyilatkozatot köteles tenni. Az önkormányzati képviselő saját vagyonyilatkozatához csatolni **köteles a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének** (e § tekintetében együtt: hozzátartozó) vagyonyilatkozatát.

A vagyonyilatkozat tételének **elmulasztása esetén** - annak benyújtásáig - **az önkormányzati képviselő e tisztségéből fakadó jogait nem gyakorolhatja, tiszteletdíjat, természetbeni juttatást, költségtérítést nem kaphat.**

3. **A képviselő az eskütételét követő három hónapon belül köteles részt venni a kormányhivatal által szervezett képzésen.**

II. Egyéb változások

1. A képviselő köteles az ülésen megjelenni és a képviselői munkában részt venni.
2. A képviselő-testületi ülésen, illetve közérdekű ügyben **felvilágosítás kérésre a válaszadási határidő 30 npra változott.**

3. A képviselői munkához szükséges **tájékoztatás a hivatal helyett ezután a polgármestertől igényelhető.**
4. Köteles kapcsolatot tartani a választópolgárokkal, akiknek **évente legalább egy alkalommal tájékoztatást nyújt képviselői tevékenységéről.**

III. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben meghatározott összeférhetlenségi, szabályok ismertetése (A Belügyminisztérium által összeállított tájékoztató anyag alapján)

A választott képviselők, polgármesterek tehát **a választópolgárok bizalmából, a választáson kapott felhatalmazás alapján döntenek** a helyi közösséget érintő ügyekben. Ahhoz, hogy ezt a **tevékenységüket felelősséggel, a köz érdekében és külső befolyástól mentesen** lássák el, **a jogalkotó többféle előírást határoz meg működésükkel, tevékenységükkel kapcsolatban** (testületi ülések, döntések nyilvánossága, vagyonyilatkozat-tétel stb).

Ezek **egyik csoportját alkotják az összeférhetlenséggel, méltatlansággal összefüggő rendelkezések.**

Az összeférhetlenségi esetkörök tekintetében – a jogrendszerbeli elhelyezkedését tekintve – **két nagy szabálycsoport** különböztethető meg.

Az egyik csoportot alapvetően az Möt-v-ben meghatározott szabályok képezik, és ezen esetekben a képviselő-testület állapít(hat)ja meg az összeférhetlenség fennállását. Az egyes összeférhetlenségi okok is többféleképpen rendszerezhetők, csoportosíthatók. Vannak általános, lényegében a közszereplővel szemben normatív formában megfogalmazott erkölcsi elvárást tartalmazó szabályok, illetve személyes, a „saját ügyében senki nem járhat el” elv alapján előírt normák. Továbbá annak alapján, hogy kire vonatkozik az adott ok, alapvetően megkülönböztethetjük például a képviselőre és a polgármesterre vonatkozó rendelkezéseket. Vannak olyan okok, amelyek az érintett gazdasági (vagyon) érdekeltiségével kapcsolatos összeférhetlenséget állapítanak meg.

Az összeférhetlenség egyik legmarkánsabb csoportját képezik azok az okok, amikor a jogalkotó – a hatalommegosztás, a hatalmi ágak elválasztásának elveit érvényre juttatva – meghatározott állami vagy önkormányzati tisztségek, foglalkozások betöltését tilalmazza, kizárva a népképviselői és végrehajtó (igazgatási) jellegű funkció egyidejű gyakorlását. Hasonló jellegű szabályok vonatkoznak egyes önkormányzati tisztségek (polgármester, megyei közgyűlési elnök stb) azonos időben történő betöltésének tilalmára is.

A másik csoportba tartozó okokat, eseteket azok a jogszabályok tartalmazzák, amelyek **egy adott tevékenység gyakorlása tekintetében állapítanak meg tiltó szabályt önkormányzati megbízás, tisztség betöltése** vonatkozásában. (Ezeket szoktuk „fordított” összeférhetlenségi eseteknek nevezni.) Az összeférhetlenség vizsgálata ekkor nem képviselő-testületi hatáskörbe tartozik, hanem az adott tevékenység tekintetében az érintett személy munkáltatójának (kinevezőjének) kell döntenie az összeférhetlenségről.

Természetesen mindkét esetben csak akkor kell a testületnek, illetve a munkáltatónak döntést hoznia, ha az érintett az összeférhetetlen helyzetet önmaga nem szünteti meg.

Az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetlenségi esetek

Az Möt-v. 36. §-a sorolja fel az önkormányzati képviselőre (valamint a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára) vonatkozó összeférhetlenségi eseteket. Ezeket a felsorolás sorrendjében, egyenként elemezzük. Szeretnénk jelezni, hogy az egyértelmű, összetett jogértelmezést nem igénylő eseteket csak a szükséges mértékben tárgyaljuk, részletesebben foglalkozunk a gyakorlatban felmerült és felénk jelzett kérdésekkel, valamint a több jogszabályi rendelkezés összevetését és értelmezését igénylő esetekkel.

„36. § (1) Az önkormányzati képviselő, valamint a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagja nem folytathat olyan tevékenységet, amely a feladatainak ellátásához szükséges közbizalmat megingathatja, továbbá nem lehet ...”

Ez a szabály egy minden képviselővel szemben elvárt magatartási előírást tartalmaz, a többi konkrét összeférhetlenségi okot, esetkört e szabálynak való megfelelés tükrében is értékelni kell (erre utal a „... továbbá nem lehet ...” szófordulat is).

a) országgyűlési képviselő, valamint aki olyan tisztséget tölt be, olyan feladatot lát el, amelyre kinevezését, megbízását az Országgyűléstől, köztársasági elnöktől, Kormánytól, Kormány tagjától vagy az Országgyűlés, Kormány alárendeltségébe tartozó szervtől (vezetőjétől) kapta, kivéve

aa) ha ezen megbízás keretében tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenységet lát el;

ab) egészségügyi intézmény főigazgatója, gazdasági vezetője, orvos, egészségügyi dolgozó, köznevelési intézmény vezetője, foglalkoztatottja, szociális intézmény vezetője, foglalkoztatottja, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője, foglalkoztatottja;

...

Ebbe a körbe sorolhatók a 36.§ (1) bekezdés a) – d) pontjaiban foglalt egyes esetek, amelyek az állami hatalomgyakorlást, a központi igazgatás és az államigazgatási, illetve a honvédelmi, rendvédelmi pozíciókat teszik összeférhetetlenné.

Az a) pont felvezető mondata konkrétan meghatározza – a függőségi viszonyokra figyelemmel, a kinevező, megbízó szerv vagy személy kilétére alapozva – hogy **alapesetben nem lehet képviselő, aki olyan tisztséget tölt be, olyan feladatot lát el, amelyre kinevezését, megbízását az Országgyűléstől, köztársasági elnöktől, Kormánytól, Kormány tagjától vagy az Országgyűlés, Kormány alárendeltségébe tartozó szervtől (vezetőjétől) kapta.** Egyértelmű, hogy e szabály alkalmazásához konkrétan meg kell vizsgálni az érintett személy státuszának „forrását”, tehát nem elegendő az Mötvt alkalmazni, hanem **minden esetben meg kell vizsgálni azt a jogszabályt (vagy jogszabályokat), amely az adott pozíció betöltésére vonatkozóan a kinevezőt, megbízót konkrétan meghatározza.**

E szabályozási forma biztosítja, hogy nem kell az összes összeférhetlenséget eredményező pozíciót (alkotmánybíró, alapvető jogok biztos, Állami Számvevőszék elnöke stb) felsorolni, és ezáltal nem szükséges minden egyes „elnevezés-módosításkor” a sarkalatos Mötvt a külön jogszabályhoz hozzáigazítani. Amennyiben a jogviszonyt szabályozó norma alapján megállapítható megbízási, kinevezési jogkört a felsorolt („tiltott”) személy vagy szerv gyakorolja, akkor az összeférhetetlen helyzet fennáll.

Az a) pont két alponttal egészül ki, amelyek – és ezt kiemelten szükséges hangsúlyozni – csak az a) pontban meghatározott körön belül képeznek kivételt. [36. § (1) bekezdés aa) és ab) alpontok.]

A jogalkotó úgy ítélte meg, hogy egyrészt az általánosan meghatározott kinevezés, megbízás keretében ellátott **tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint a jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység ne legyen összeférhetetlen a képviselőséggel (aa) alpont),** tekintettel arra, hogy ilyen esetekben az ellátott tevékenység tartalma azt nem indokolja.

Az **ab) alpontban** felsorolt kivételi körbe olyan pozíciók, munkakör-csoportok és tisztségek kerültek meghatározásra, amelyek betöltésére a fenti általános kinevezési, megbízási szabály miatt nem lenne mód, ám a jogalkotó szándéka szerint azt itt felsoroltak – a helyi közeletben köztisztviselőnek, megbecsülésnek örvendő foglalkozások – kivételt jelentenek. Ennek megfelelően – **annak ellenére, hogy a kinevező, megbízó a fenti körbe tartozik – mégsem keletkezik összeférhetetlen helyzet.**

E tisztségek, foglalkozások főként az egészségügyi, szociális és oktatási területhez tartoznak (egészségügyi intézmény főigazgató, gazdasági vezető, orvos, egészségügyi dolgozó, köznevelési intézményvezető és foglalkoztatott, szociális intézményvezető és foglalkoztatott, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményvezető és foglalkoztatott).

b) központi államigazgatási szerv vezetője, köztisztviselője; ...

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1.§-a sorolja fel a központi államigazgatási szerveket, amelyek a következők: a Kormány, a kormánybizottság, a minisztérium, az autonóm államigazgatási szerv, a kormányhivatal, a központi hivatal, a rendvédelmi szerv és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, továbbá az önálló szabályozó szervek. A (3) bekezdés részletezi az autonóm államigazgatási szerveket (Közbeszerzési Hatóság, Egyenlő Bánásmód Hatóság, Gazdasági Versenyhivatal, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, Nemzeti Választási Iroda), a Kormányhivatalokat (Központi Statisztikai Hivatal, Országos Atomenergia Hivatal, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, Nemzeti Adó- és Vámhivatal). Az (5) bekezdés határozza meg a Rendvédelmi szerveket (rendőrség, büntetés-végrehajtási szervezet, hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok). A (6) bekezdés nevesíti az Önálló szabályozó szerveket (Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal).

Az előbbieken felsorolt szervekre vonatkozó jogszabályokból egyértelműen meg lehet állapítani, hogy az összeférhetlenség szempontjából mely személyek – vezetők, köztisztviselők – lehetnek érintettek.

c) kormánytisztviselő; ...

A közszerzési tisztviselőről szóló 2011. évi CXCV. törvény 6.§-ának rendelkezései határozzák meg, ki tekinthető kormánytisztviselőnek. E szerint

„20. közszerzési tisztviselő: a kormánytisztviselő, kormányzati ügykezelő, köztisztviselő, közszerzési ügykezelő; ...”

„13. kormánytisztviselő, köztisztviselő: az 1. és 2. §-ban felsorolt szervek (a továbbiakban együtt: közigazgatási szerv) feladat- és hatáskörében eljáró vezető és ügyintéző, aki előkészíti a közigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket érdemi döntésre, illetve - felhatalmazás esetén - a döntést kiadmányozza, kivéve, ha ezt a tevékenységet az 1. § c) pontja szerinti fegyveres szervnél más jogviszonyban álló személy végzi;

14. kormányzati, illetve közszerzési ügykezelő: az, aki a közigazgatási szervnél közhatalmi, irányítási, ellenőrzési és felügyeleti tevékenység gyakorlásához kapcsolódó ügyviteli feladatot lát el, kivéve, ha ezt a tevékenységet az 1. § c) pontja szerinti fegyveres szervnél vagy a Honvédségnél közalkalmazotti jogviszonyban álló személy végzi;”.

Az Möt. tehát generálisan, valamennyi kormánytisztviselő esetében a jogszabály erejénél fogva kimondja az összeférhetlenséget, függetlenül attól, hogy központi vagy területi szervnél dolgozik az érintett személy, vagy tevékenysége milyen „illetékességi” területre terjed ki. Egyszerűen fogalmazva: akinek kinevezési okmányában a „kormánytisztviselő” megnevezés szerepel (amelyet a hatályos rendelkezések szerint kötelezően fel kell tüntetni ezen okmányban), egyértelműen megállapítható az összeférhetlensége.

d) a Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat hivatásos vagy szerződéses állományú tagja, rendvédelmi szerv, az Országgyűlési Őrség vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja; ...

Ezen esetkörök tekintetében a betöltött pozíció, foglalkoztatási jogviszony (hivatásos vagy szerződéses állományba tartozó személy) összeférhetlensége egyértelműnek tekinthető a felsorolt szervekre vonatkozóan, ennek bemutatására külön nem térünk ki.

e) jegyző (főjegyző), aljegyző, polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal köztisztviselője, alkalmazottja;

E rendelkezés alapján a képviselő – a korábbi szabályozással szemben – nem lehet sehol az országban jegyző (főjegyző), aljegyző, polgármesteri hivatal vagy közös önkormányzati hivatal köztisztviselője, alkalmazottja. A c) pontnál kifejtettekre visszautalva ki kell emelnünk: ez a rendelkezés az adott hivatal valamennyi köztisztviselője, közszolgálati ügykezelője vagy más foglalkoztatási jogviszonyban dolgozó munkavállalója tekintetében generálisan mondja ki az összeférhetetlenséget.

f) más települési önkormányzatnál képviselő; ...

g) más települési önkormányzatnál polgármester, alpolgármester; ...

Az Mőtv. 36.§ (1) bekezdése tehát **a helyi önkormányzati képviselőkre** (és egyúttal a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára) vonatkozó összeférhetlenségi eseteket tartalmazza. E rendelkezés megfogalmazásánál a „más” kifejezés **az azonos önkormányzati típusba tartozó összeférhetlenséget fogalmazza meg, tehát a 36. § (1) bekezdésében meghatározott „önkormányzati képviselő” alapesetben települési önkormányzati képviselőként másik települési önkormányzatnál nem lehet képviselő, valamint polgármester, alpolgármester.**

h) a helyi önkormányzat által alapított vagy tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság, továbbá a helyi önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság legfőbb szervének, ügyvezetésének tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására jogosultja; ...

A korábbi taxatív felsorolás (adott társasági forma, a társasági forma egy adott pozíciójához kötődő) esetek helyett az Mőtv. a szabályozás során más oldalról közelítette meg azon helyzetek meghatározását, amelyeket összeférhetetlennek tekint.

Az Mőtv. szerint összeférhetetlennek kell tekinteni

- a helyi önkormányzat által alapított vagy tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság, továbbá
- a helyi önkormányzat tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság

legfőbb szervének, ügyvezetésének tagi, személyes közreműködői, vagy a képviselet ellátására jogosultságot biztosító pozíciókat.

Ez a szabályozás is tág körben határoz meg összeférhetetlen helyzeteket. A **legfőbb szerv, vagy az ügyvezetés az egyes gazdasági társaságok esetében igen eltérő** lehet, sőt, még egy adott gazdasági társasági formán belül is (lásd: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt, Harmadik Könyv, Harmadik Rész) más lehet. E szabályozással azonban biztosítható, hogy ne a pozíció elnevezéséből, hanem az általa jelentett hatáskörök gyakorlása szempontjából kerüljenek meghatározásra az összeférhetlenségi okok. A terjedelmi korlátokra tekintettel itt is szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy mindig a konkrét eset tényeinek ismeretében kell vizsgálni az összeférhetlenség kérdését.

i) médiatartalom-szolgáltató természetes személy, továbbá jogi személy, valamint gazdasági társaság legfőbb szervének, ügyvezetésének tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására jogosultja.”.

Irányadónak a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. számú törvény értelmező rendelkezéseit kell tekinteni, azok rendszertani elhelyezésére is figyelemmel. A törvény 203.§-ának 41-43. pontjai határozzák meg a fent jelzett fogalmat. E szerint **mediatartalom-szolgáltató: a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.** Az értelmezéséhez két további fogalom meghatározása is szükséges (vagyis, hogy mi a médiatartalom és ki a médiaszolgáltató).

Médiatartalom: valamennyi médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom. Médiaszolgáltató: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében. **A fentiek alapján alapvetően szerkesztői, vagy egyéb, a tartalom meghatározásra érdemi befolyással bíró – igen széles skálán mozgó – pozíciókat kell összeférhetetlennek tekintenünk, amit szintén esetenként lehet vizsgálni.**

36.§ (2) A települési önkormányzati képviselő nem lehet a megyei közgyűlés elnöke, alelnöke, főpolgármester, főpolgármester-helyettes.

Ebből is látható, hogy a jogalkotó a 36.§ (1) bekezdésének *f)* és *g)* pontjai esetén tudatosan használta a „más települési” kifejezést, hogy pl. a megyei közgyűlésre vonatkozó, már idézett 27.§ (4) bekezdését alapul véve egyértelmű legyen, hogy egy adott megyében a megyei képviselő esetében egy másik megyében betöltött megyei közgyűlési tisztség, képviselői megbízatás betöltése eredményez összeférhetetlen helyzetet.

IV. Az önkormányzati képviselőre vonatkozó méltatlansági szabályok (A Belügyminisztérium által összeállított tájékoztató anyag alapján)

A **méltatlanság formai szempontból új jogintézménye** az önkormányzati képviselőkre, polgármesterekre vonatkozó szabályoknak, ám tartami szempontból összekapcsolható az összeférhetetlenséggel, tekintettel arra, hogy lényegüket tekintve „egy töről fakadnak” továbbá a következményeket tekintve is több hasonlóság van közöttük (továbbá az Ötv-ben a méltatlanság körébe sorolható esetek összeférhetlenségi okként szerepeltek).

Alapvetően a méltatlansági helyzetek is a képviselői megbízatás közbizalmi jellegéhez kötődnek. Eltérés jelent azonban, hogy amíg **az összeférhetetlenség esetében az a jellemző, hogy az érintett képviselő végső soron maga döntheti el, miként szünteti meg a jogellenes helyzetet** (vagyis megszünteti az összeférhetetlenség okát vagy lemond képviselői megbízatásáról), addig **a méltatlanság eseteiben a képviselő konkrét, tudatos cselekménye okozza a „méltatlan” helyzetet, és ezért a testületnek kötelező megszüntetnie megbízatását.**

A méltatlan helyzeteket az Möt. az alábbiak szerint határozza meg:

„38. § (1) Méltatlanság miatt a képviselő-testület határozatával megszünteti annak az önkormányzati képviselőnek a megbízatását, ...

A képviselő-testületnek mérlegelési lehetősége nincs, ha a méltatlanságot megállapítja, köteles a képviselői megbízatást megszüntetni.

b) akít szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték;...

Az egyik eset tehát az, amikor a képviselőt szándékos bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélik. Ami ezzel kapcsolatban ki kell emelnünk: a méltatlanság megállapítása szempontjából nem releváns, hogy a képviselő büntettet vagy vétséget követett el, **a lényeges, hogy azt szándékosan követette el, valamint, hogy azt jogerős ítélet állapította meg.** Azt is meg kell említenünk, hogy amennyiben az ítéletben letöltendő szabadságvesztés szerepel, de annak végrehajtását felfüggesztik, nem befolyásolja a méltatlanság fennállását.

d) akinek az állammal, önkormányzattal szemben - a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően - köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül - részletfizetés vagy fizetési halasztás esetén az ezt engedélyező határozat rendelkezéseinek megfelelően - nem rendezi; ...

A méltatlanság egy másik esetének lényege a **köztartozás tartós fennállása**. A jogalkotó szerint ugyanis elvárható, hogy aki a helyi közügyekben a választók bizalmából döntési jogosultsággal rendelkezik, annak ne álljon fenn huzamos ideig köztartozása, vagyis ne kerüljön ilyen közbizalmat sértő helyzetbe. Az Möt. e méltatlansági ok alkalmazhatóságát nagyon pontosan körülírta (jogorvoslat kimerítése, részletfizetési lehetőség, értesítés kézhezvételét követő 60 nap), annak érdekében, hogy az érintett önhibáján kívül ne kerülhessen ebbe a méltatlan helyzetbe.

e) akinek a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései alapján a felszámolás során ki nem elégített követelésekért a bíróság jogerősen megállapította a felelősségét és a bírósági határozat szerinti helytállási kötelezettségét nem teljesítette;...

Az előző ponthoz hasonló rendelkezéseket tartalmaz ez a méltatlansági eset is, ám itt nem az állammal szembeni köztartozásról van szó, hanem a **gazdasági életben történő tevékenység keretében elvárható jogszerű magatartásról**. E méltatlansági esetköröknél is látszik, hogy a jogalkotó alaposan megfontolva több feltételt is meghatározott (csak a felszámolás során ki nem elégített követelések, jogerős bírói döntés, felróhatóság a mulasztás tekintetében) annak érdekében, hogy valóban csak a tényleges és szándékos mulasztás legyen számon kérhető a képviselőtől.

f) aki a vele szemben megindított bírósági eljárást lezáró jogerős bírósági döntés végrehajtását akadályozza, vagy azt neki felróható módon elmulasztja;

A bíróságok döntései, azok végrehajtása valamennyi állampolgár, államigazgatási vagy önkormányzati szervre nézve **kötelező**. A jogalkotói rendelkezés **ennek elmulasztását „szankcionálja” a méltatlansági eset vonatkozásában**. Az előző két esethez képest a „végrehajtását akadályozza” kitétel okozhat a jogalkalmazásban bizonytalanságot, mivel a testület által lefolytatott méltatlansági eljárás során kérdésként merülhet fel, hogy az „akadályozást” kinek és mi alapján kell megítélnie.

g) aki a 36. §-ban szabályozott összeférhetlenségi okot nem hozza a képviselő-testület tudomására.

Ez a méltatlansági eset lényegében az **összeférhetlenség megállapításának egyféle biztosítéka**, hiszen az a képviselő, aki tudja, hogy összeférhetetlen helyzetben van, és ennek ellenére ezt nem hozza képviselő-testület tudomására, az ezáltal méltatlanná (is) válik. A jogalkotói cél, hogy **ne lehessen hosszabb ideig eltitkolni az összeférhetetlen helyzet fennállását**. A szabályozás lényege, hogy ebben az esetben a képviselő – mint arra korábban utaltunk – a korábban eltitkolt összeférhetlenségi okot szünteti meg és mandátumát megtartja, viszont a testület méltatlansági ügyben hozott döntése alapján mégis megszünteti megbízását.

Azt, hogy a méltatlanság jogintézménye érvényesüljön, a jogalkotó több garanciális eljárási szabály előírásával kívánja biztosítani, amelyeket részletesen az Möt. 38.§ (2) – (4) bekezdései tartalmaznak. Ezek közül az alábbiakra szeretnénk felhívni a figyelmet:

A törvény a méltatlan helyzetek mielőbbi feltárása céljából tájékoztatási kötelezettséget ír elő, amely szerint a képviselő köteles a méltatlansági ok – a jogerős ítélet vagy a tényhelyzet – beálltától számított három napon belül tájékoztatni a képviselő-testületet és a kormányhivatalt. A rövid határidő és a kormányhivatal egyidejű tájékoztatása egyrészt a jobbiztonságot, másrészt a helyzet gyors, mielőbbi rendezésének lehetőségét szolgálja.

Szintén garanciális szabály, csak a másik – ítélezői – oldalról szolgál biztosítékul az, hogy a bíróság az önkormányzati képviselő bűnösségét megállapító jogerős ítélet meghozataláról haladéktalanul tájékoztatja a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.

V. A nem képviselő bizottsági tagra vonatkozó rendelkezések

A képviselő-testület bizottságainak lehetnek nem önkormányzati képviselő tagjai is. A képviselő-testület az SZMSZ-ben rendelkezik a bizottságairól (Mötv. 53. § (1) bekezdés 1) pont). A képviselő-testület a bizottság személyi összetételét, létszámát a polgármester előterjesztésére bármikor megváltoztathatja [Mötv. 58.§ (2) bekezdés].

A nem önkormányzati képviselő tag jogai és kötelezettségei a bizottság ülésein megegyeznek az önkormányzati képviselő bizottsági tag jogaival és kötelezettségeivel [Mötv. 57.§ (1) bekezdés]. Tehát **a bizottság nem képviselő tagja adott esetben a képviselővel megegyező jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, a rá irányadó szabályokat a képviselőre vonatkozó szabályozás alapján, utaló jelleggel határozza meg az Mötv.** Ugyanakkor például konkrétan is kimondja, hogy a nem képviselő bizottsági tag is a megválasztását követően a képviselőre irányadó szöveggel tesz esküt, és arról okmányt ír alá [Mötv. 40.§ (1) bekezdés].

Az Mötv. 36. § (1) bekezdése alapján az önkormányzati képviselő összeférhetlenségére vonatkozó rendelkezéseket a bizottság nem a képviselő-testületi tagjára is alkalmazni kell, amelyet az utaló rendelkezés is megerősít.

Mötv. 40.§ (2) és (3) bekezdése szerint:

„(2) A képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjával szemben fennálló összeférhetlenségre az önkormányzati képviselőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy ha a képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagja harminc napon belül nem szünteti meg a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot, a képviselő-testület köteles a határidő lejártát követő ülésén az érintett bizottsági tagságát megszüntetni. E döntés ellen jogorvoslatnak helye nincs.

(3) A képviselő-testület bizottságának nem képviselő tagjára az önkormányzati képviselőkre vonatkozó méltatlansági szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a képviselő-testület köteles a méltatlansági feltételek beálltát követő ülésén az érintett bizottsági tagságát megszüntetni. A képviselő-testület döntése ellen jogorvoslatnak helye nincs.”.

A nem képviselő bizottsági tag (ellentétben a képviselővel) tehát nem a választópolgárok bizalmából, hanem „csak” a képviselő-testület döntése alapján tölti be pozícióját. Az idézett rendelkezések szerint **a nem képviselő bizottsági tagra alapvetően a képviselőre vonatkozó** összeférhetlenségi és méltatlansági szabályokat kell alkalmazni.

Jelentős különbség van azonban az eljárásrend és a jogkövetkezmények tekintetében. Mivel a nem képviselő bizottsági tag a képviselő-testülettel van függő viszonyban, így ha az összeférhetetlen helyzetet nem szünteti meg, vagy a méltatlanság fennállása esetén – a képviselőkre vonatkozó hosszabb, jogorvoslati lehetőséget is biztosító eljárás helyett – az Mötv. azt mondja ki, hogy ilyen esetben a bizottsági tagságot kell megszüntetni.

Az ilyen döntés ellen nincs helye jogorvoslatnak, ami érthető, hiszen a képviselő-testület egyébként is bármikor, akár indokolás nélkül megszüntetheti a bizottsági tagságot.

VI. A polgármesterre, alpolgármesterre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

Az Mötv. a **települések lakosságszámához mérten differenciáltan szabályozza a polgármesterek összeférhetlenségét.** A korábbiaktól eltérően a polgármesteri tisztség betöltésének módja tekintetében a törvény nem tartalmaz lakosságszámra vonatkozó megkötést, vagyis bármely településen a tisztség főállásban vagy társadalmi megbízatásban is betölthető. Az Mötv. 64.§ (1) bekezdése ezt ekképpen rögzíti:

„A polgármester tisztségét főállásban vagy társadalmi megbízatásban látja el.”.

A részletes szabályok az alábbiak:

„72. § (1) Az 1500 fő és az az alatti lakosságszámú település polgármesterének az összeférhetettségére a 36. §-t kell alkalmazni.

(2) Az 1500 fő feletti lakosságszámú település főállású polgármestere tudományos, oktatói, lektori, szerkesztői, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével egyéb, munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, más kereső foglalkozást nem folytathat, nem lehet gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja.

(3) Az 1500 fő feletti lakosságszámú település társadalmi megbízatású polgármesterének az összeférhetettségére a 36. §-t - a 36. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja kivételével - kell alkalmazni.”

Az 1500 fő lakosságszám feletti társadalmi megbízatású polgármesterre az önkormányzati képviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi szabályok vonatkoznak, azzal a kitételrel, hogy – figyelembe véve, hogy a törvény szerint az MötV 36. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjában foglalt kivételt jelentő szabályt (hangsúlyozni kell: az a) pontban meghatározott körön belül!) a polgármester másik kereső tevékenységében nem lehet egészségügyi intézmény főigazgatója, gazdasági vezetője, orvos, egészségügyi dolgozó, köznevelési intézmény vezetője, foglalkoztatottja, szociális intézmény vezetője, foglalkoztatottja, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője, foglalkoztatottja, ha kinevezését, megbízatását a 36. § (1) a) pontjában meghatározott szervezettől, személytől kapta (Országgyűlés, köztársasági elnök, Kormány, stb.)

Az 1500 fő lakosságszám feletti település főállású polgármestere tekintetében a szabályozás szigorúbb előírásokat tartalmaz: más kereső tevékenységet – a törvényben felsorolt kivételekkel (oktatói, lektori, művészeti és jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység) – nem folytathat, nem lehet gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja. (Ez utóbbi esetben – mint arra már korábban utaltunk – a gazdasági társaságokra vonatkozó törvényi szabályozás alapján lehet megállapítani, hogy a konkrét esetben ki minősül „személyesen közreműködő” tagnak.)

Az MötV. 72.§ (4) bekezdése egy általános utaló szabályt tartalmaz, másrészt pedig korlátozza egyes önkormányzati pozíciók együttes betöltését.

„(4) A polgármesterre megfelelően alkalmazni kell az önkormányzati képviselőre vonatkozó összeférhetlenségi, méltatlansági, vagyonynyilatkozat-tételi szabályokat azzal, hogy a polgármester nem lehet más önkormányzatnál polgármester, alpolgármester, települési önkormányzati képviselő, megyei közgyűlés elnöke, alelnöke, kivéve, hogy a fővárosi kerületi polgármester a fővárosi közgyűlés tagja. A fővárosi kerületi polgármester nem lehet főpolgármester, valamint főpolgármester-helyettes.”

Az alpolgármesterre vonatkozó szabályokat az MötV. 74 – 79.§-ai tartalmazzák. Témánk szempontjából a legfontosabb rendelkezések az alábbiak:

A képviselő-testület (közgyűlés) a polgármester, főpolgármester (közgyűlési elnök) helyettesítésére, munkájának segítésére egy alpolgármestert, főpolgármester-helyettest, (a megye közgyűlése) alelnököt (a továbbiakban együtt: alpolgármester) választ, több alpolgármestert választhat. **Az alpolgármesteri tisztség főállásban is ellátható.**

A képviselő-testület legalább egy alpolgármestert köteles a saját tagjai közül megválasztani. Azon alpolgármester jogállására, akit nem a képviselő-testület tagjai közül választottak meg – a törvényben meghatározott kivételekkel, amelyek nem érintik témánkat – a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az Möt. 79.§ (2) bekezdésének általános utaló szabálya vonatkozik az alpolgármesteri összeférhetetlenségre is:

„(2) A polgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester jogállására vonatkozó szabályokat az alpolgármesterre, a megyei közgyűlés alelnökére és a főpolgármester- helyettesre is megfelelően alkalmazni kell.”.

Az előbbi szabályok, valamint a polgármesteri összeférhetlenségre vonatkozó – az Möt. 72.§-ában meghatározott – rendelkezések összevetése alapján egyértelmű annak megállapítása, hogy **egy adott alpolgármesteri tisztséggel kapcsolatban melyik összeférhetlenségi szabályt kell alkalmazni.** Ez alapvetően **az adott település lakosságától, illetve a megbízatás jellegétől** (főállású vagy társadalmi megbízatású) függhet.

Az 1500 fő feletti lakosságú települések tekintetében – és ide tartozik a főváros is – a tisztség betöltésének módja a meghatározó elem. Amennyiben az alpolgármester társadalmi megbízatásban látja el feladatait, akkor rá a 36. §-t – a 36. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja kivételével – kell alkalmazni, ha pedig főállásban, akkor a 72.§ (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket.

Mint már utaltunk rá, a nem a képviselő-testület tagjai közül megválasztott („külsős”) alpolgármesterre alapvetően a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ez vonatkozik az összeférhetlenségre is.

VII. Az összeférhetlenséggel, méltatlansággal és a vagyonyilatkozat-tétellel kapcsolatos eljárás

Előljáróban fontos kiemelni, hogy **az összeférhetlenség, méltatlanság kimondása a képviselői megbízatás megszűnését is jelenti,** vagyis lényegében „felülírja” a választópolgárok akaratát. Másrészt az eljárásra is a köz érdekében van szükség, hiszen a **cél az, hogy ne álljon fenn összeférhetetlen helyzet.** Ezért az eljárás során a lehető legnagyobb mértékben be kell tartani a konkrét jogszabályi rendelkezéseket, ám ezen felül is úgy kell eljárni, ahogyan azt az Möt. az általános rendelkezések között, a 9.§-ban meghatározza:

„Az e törvényben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni.”.

Kiemelendő, és az ilyen ügyek fajsúlyosságát jellemzi, hogy **az összeférhetlenségi, méltatlansági és vagyonyilatkozási ügyekben** való döntés **a képviselő-testület át nem ruházható** hatásköre (Möt. 42.§ 12. pont), illetve ezen ügyekben **zárt ülésen** (Möt. 46.§ (2) bekezdés a) pont), **minősített többséggel** dönt a képviselő-testület (Möt. 50.§).

Az összeférhetetlen helyzet kialakulását elsősorban magának **a képviselőnek kell elkerülnie, illetve fennállása esetén megszüntetnie.** Az Möt. tehát elsődlegesen a képviselőre telepíti annak a felelősségét, hogy **az összeférhetlenségi helyzetet szüntesse meg a megválasztásától vagy az ok felmerülésétől számított harminc napon belül.**

A gyakorlati tapasztalatok értékelése során felmerült, hogy előfordulhat olyan összeférhetetlen helyzet, amely 30 nap alatt nem szüntethető meg. Ilyen esetben, ha a képviselő minden tőle telhetőt megtesz az összeférhetetlen helyzet felszámolására, akkor az Möt. ezt az összeférhetlenség megszüntetésével egyenértékűnek fogadja el, lényegében a magánjogi dogmatikából átvett „jogi fikció” alkalmazásával. **Az Möt. rögzíti, hogy amennyiben a jogszabályban meghatározottak szerint nem lehetséges az összeférhetlenségi ok alapjául szolgáló jogviszony harminc napon belül történő megszüntetése, akkor az önkormányzati képviselő által tett és a jogviszony megszüntetéséről szóló, az arra jogosult által írásban megerősített lemondó nyilatkozatának a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságnak történő átadását az összeférhetlenség megszüntetésének kell tekinteni.**

Amennyiben a képviselő az összeférhetlenség felszámolására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, **bármely önkormányzati képviselő vagy bizottság indítványára - az összeférhetlenséggel kapcsolatos feladatokat ellátó bizottság javaslata alapján – a képviselő-testület a következő ülésén, legkésőbb az összeférhetlenség megállapításának kezdeményezését követő harminc napon belül határozattal megállapítja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállását, és kimondja az összeférhetlenséget.** A képviselő-testület határozatát az önkormányzati képviselőnek és a kormányhivatalnak kézbesíteni kell. A jogalkotó az eljárás lefolytatására és a döntéshozatalra nyitva álló időt igen „szűken” szabta meg, amit leginkább a jogellenes helyzet fennállása indokol. Kógens rendelkezés, hogy amennyiben az összeférhetlen helyzet fennállását megállapítják, akkor a képviselő-testület köteles kimondani az összeférhetlenséget. Erről – garanciális szempontból – tájékoztatnia kell a kormányhivatalt.

Az Möt. bárki számára lehetőséget biztosít arra, hogy a képviselő összeférhetlen helyzetének megállapítást kezdeményezze. Ezt azonban csak a polgármesternél lehet megtenni, aki a kezdeményezést azonnal továbbítja az illetékes bizottsághoz. Az ismételt (esetlegesen rosszindulatú kezdeményezések kiszűrését szolgálja, hogy amennyiben azok új tényt vagy körülményt nem tartalmaznak, akkor az illetékes bizottság – tehát kiemelő, hogy nem a polgármester – külön vizsgálat nélkül lezárhatja az ügyet. Ekkor a képviselő- testület elé már újból nem kerül az ügy, és testületi határozathozatalra sem kerül sor.

A jogorvoslat garanciáit teremti meg az Möt. 37.§ (4) és (5) bekezdéseiben található szabályozás, amelyek alapvető és egyértelmű tartalommal bírnak. Ezek **szerint a képviselő az összeférhetlenségét, a tisztsége megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti - jogszabálysértésre hivatkozással - a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül a törvényszéktől.** A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított harminc napon belül – nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az önkormányzati képviselőt, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. **A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.**

Az Möt. a kormányhivatalnak – külön szabályozott (törvényességi felügyeleti jellegű) eljárás keretében – biztosít kezdeményezési lehetőséget. E szerint **a kormányhivatal a törvényszéknél kezdeményezheti az önkormányzati képviselő összeférhetlenségének a kimondását, ha a képviselő-testület nem dönt az összeférhetlenségről vagy döntése jogszabálysértő.** A bíróság eljárására a fenti alap-eljárásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a bíróság döntése ellen – annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül – az érintett önkormányzati képviselő, valamint a kormányhivatal fellebbezést nyújthat be. A fellebbezésről, annak beérkezésétől számított három napon belül a másodfokú bíróság nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság döntése ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

Szintén a jogbiztonságot szolgálja és számos korábbi gyakorlati tapasztalat indokolta, hogy a megszűnés pillanatát is konkrétan rögzítse az Möt. E szerint **a képviselő tisztsége a képviselő-testület összeférhetlenséget megállapító határozata – ha az ellen a rendelkezésre álló határidő alatt jogorvoslat iránti kérelemmel nem éltek – meghozatalának napján, jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén a bírósági döntés jogerőssé válása napján szűnik meg.**

A közhatalmi funkciót betöltő, és a választók többségének bizalmát élvező képviselők esetében is szükséges szabályozni azt, hogy az érintett vagyona, vagyonának változása megbízatásának időtartama alatt követhető legyen. Ennek megvalósítására szolgál a **vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség.** Az Möt. ezt az eljárást, és be nem tartásának jogkövetkezményét pontosan szabályozza.

A képviselőnek, a vele közös háztartásban élő házas- vagy élettársának, valamint gyermekének a megválasztásakor és ezt követően minden év januárjában vagyonynyilatkozatot kell tennie. Ennek elmulasztásához maga az Möt. fűz konkrét, szigorú szankciót, amikor kimondja, hogy **a vagyonynyilatkozat tételének elmulasztása esetén – annak benyújtásáig – az önkormányzati képviselő a törvény erejénél fogva** (tehát minden külön intézkedés nélkül) **a tisztségéből fakadó jogait nem gyakorolhatja, tiszteletdíjat, természetbeni juttatást, költségtérítést nem kaphat.**

Az Möt. rögzíti azt is, hogy **a képviselő vagyonynyilatkozata** – az ellenőrzéshez szolgáltatott azonosító adatok kivételével – **közérdekből nyilvános**, azonban a képviselő hozzátartozójának nyilatkozatára ez nem vonatkozik, abba csak a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tagjai tekinthetnek be az ellenőrzés céljából. (Az azonosító adatokat csak a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tagjai ismerhetik meg, azokat az eljárás lezárását követő nyolc napon belül törölni kell.)

A vagyonynyilatkozatok nyilvántartása, ellenőrzése, a vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás és a képviselő-testület tájékoztatása az erre kijelölt (vagyonynyilatkozat-vizsgáló) bizottság feladata. A vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárást – akár az összeférhetlenségi eljárást – a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottságnál bárki kezdeményezheti. Az eljárás eredményéről a vagyonynyilatkozat-vizsgáló bizottság tájékoztatja a soron következő ülésen a képviselő- testületet.

VII.

A „fordított” összeférhetlenségről

Ennek lényege, hogy az összeférhetlenség nem az önkormányzat oldaláról, hanem **az érintett személy által betöltött foglalkozás, pozíció szempontjából lép fel**, ezért ennek vizsgálata nem a képviselő-testület hatáskörébe tartozik, hanem az adott foglalkozás, tisztség tekintetében **a munkáltatói jogkör gyakorlójának, valamint az érintettnek a kötelezettsége.**

Az ilyen jellegű összeférhetlenséget több esetben maga az ágazati törvény szünteti meg úgy, hogy **a megválasztott képviselő, polgármester foglalkoztatási (szolgálati) viszonya a képviseleti pozícióba történő megválasztásával (akár a törvény erejénél fogva, akár a munkáltatói intézkedés alapján) megszűnik.** Összeférhetlenségi „időszakról” ebben az esetben valójában nem beszélhetünk, a két jogviszony egyidejűleg nem áll fenn.

Az esetek többségében az összeférhetlenség feloldható az érintett személy döntésével, vagyis azzal, hogy a két – jogszabály által meghatározott – összeférhetetlen tevékenység (tisztség, beosztás) közül az egyikről lemond, jogviszonyát megszünteti. **Az alábbiakban – természetesen a teljesség igénye nélkül – néhány példán keresztül szeretnénk bemutatni az összeférhetlenség ezen változatát.**

A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény 68.§ (1) bekezdés c) pontja szerint e törvény erejénél fogva szűnik meg az állomány tagjának szolgálati viszonya országgyűlési képviselővé, európai parlamenti képviselővé, főpolgármesterré, főpolgármester-helyettesé, megyei közgyűlés elnökévé, alelnökévé, polgármesterré, alpolgármesterré, társadalmi megbízatású polgármesterré, alpolgármesterré, helyi önkormányzati képviselővé és nemzetiségi önkormányzati képviselővé történő megválasztásakor.

A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 22.§ (1) bekezdése e) pontja szerint a legfőbb ügyész megbízatása megszűnik: országgyűlési, európai parlamenti, helyi önkormányzati képviselővé, nemzetiségi szószólóvá, illetve polgármesterré történő megválasztásával [48.§ (2) bekezdés], továbbá a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezetővé (a továbbiakban: állami vezető) történő megválasztásával vagy kinevezésével. Továbbá a 44.§ (1) bekezdése alapján az ügyész nem lehet országgyűlési, európai parlamenti, önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester és állami vezető.

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 39.§ (2) bekezdése szerint a bíró nem lehet országgyűlési, európai parlamenti vagy önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester, vagy a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezető. E törvény 90.§ f) pontja értelmében a bírót fel kell menteni, ha a bírót országgyűlési, európai parlamenti, helyi önkormányzati képviselőnek, nemzetiségi szószólónak vagy polgármesternek megválasztották, vagy a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezetőnek megválasztották vagy kinevezték.

Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 41/B.§ (1) bekezdése értelmében a kijelölt titkár nem lehet tagja pártnak, és politikai tevékenységet nem folytathat, valamint e szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a kijelölt titkár nem lehet országgyűlési vagy önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezető.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 5.§ (5) bekezdése szerint nem lehet az alapvető jogok biztosa vagy helyettese az, aki a választásra irányuló javaslat megtételének időpontját megelőző négy évben országgyűlési képviselő, nemzetiségi szószóló, európai parlamenti képviselő, köztársasági elnök, a Kormány tagja, államtitkár, önkormányzati képviselő, polgármester, alpolgármester, nemzetiségi önkormányzat tagja, jegyző, a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagja, a rendvédelmi szervek és rendvédelmi feladatot ellátó szervek hivatásos állományú tagja, párt tisztségviselője vagy alkalmazottja volt.

Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 6.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében az ügyvéd nem állhat munkaviszonyban, szolgálati viszonyban, munkavégzési kötelezettséggel járó más jogviszonyban; nem lehet közalkalmazott, köztisztviselő, közjegyző és főállású polgármester.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 23.§-a értelmében a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Országgyűlési Őrség, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja haladéktalanul köteles az állományilletékes parancsnoknak bejelenteni az országgyűlési képviselői, az európai parlamenti, a főpolgármesteri, polgármesteri, a helyi és nemzetiségi önkormányzati képviselői választáson jelöltként történt nyilvántartásba vételét, a jelöltségtől való visszalépését, a tisztségbe történt megválasztását, illetve annak elmaradását. A törvény 51.§ (1) bekezdése szerint szünetel a szolgálati viszonya a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Országgyűlési Őrség, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állománya olyan tagjának, akit az országgyűlési képviselői, európai parlamenti képviselői, illetve a főpolgármesteri, polgármesteri választáson jelöltként nyilvántartásba vettek. A törvény 59.§ (1) bekezdés c) pontja alapján a törvény erejénél fogva szűnik meg a hivatásos állomány tagjának a szolgálati viszonya országgyűlési vagy európai parlamenti képviselővé, nemzetiségi szószólóvá, főpolgármesterré, főpolgármester-helyettesé, megyei közgyűlés elnökévé, alelnökévé, polgármesterré, alpolgármesterré, történt megválasztás esetén.

A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény 11.§ (1) bekezdése értelmében a kormány megbízott további munkavégzésre irányuló jogviszonyt nem létesíthet, nem lehet országgyűlési képviselő, helyi önkormányzati képviselő, fővárosi, megyei közgyűlés tagja, polgármester, megyei közgyűlés elnöke, főpolgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés alelnöke, főpolgármester-helyettes, nemzetiségi önkormányzat elnöke és nemzetiségi önkormányzati képviselő.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságáról szóló 2013. évi CCXLI. törvény 11.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a Bizottság tagja nem lehet köztársasági elnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester,

alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja, helyi vagy megyei önkormányzati képviselő.

A Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről szóló 2012. évi CXXVII. törvény 15.§ (2) bekezdése kimondja, összeférhetetlen a kamarai tisztség viselésével, ha a tag országgyűlési vagy európai parlamenti képviselő, állami vezető, megyei közgyűlés elnöke vagy alelnöke, polgármester, alpolgármester, főpolgármester, főpolgármester-helyettes.

A Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény 4.§ (3) bekezdés *a)* pontja szerint az NFA (Nemzeti Földalap Kezelő Szervezet) elnöke, és elnökhelyettese nem lehet országgyűlési, európai parlamenti vagy helyi, nemzetiségi önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, megyei közgyűlés tagja, állami vezető, polgármester, főpolgármester, alpolgármester, főpolgármester-helyettes. A 4.§ (4) bekezdése értelmében az NFA elnökének és elnökhelyettesének e megbízásával összeférhetetlen az is, ha a (3) bekezdés szerinti tisztséget vagy jogviszonyt a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója vagy az élettársa tölti be. A törvény 10.§ (2) bekezdés *a)* pontja akképpen rendelkezik, hogy a Birtokpolitikai Tanács tagja nem lehet: országgyűlési, európai parlamenti vagy helyi, nemzetiségi önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, megyei közgyűlés tagja, miniszter, polgármester, főpolgármester, alpolgármester, főpolgármester-helyettes, továbbá ugyan ezen szakasz (3) bekezdése szerint a Tanács tagjának e megbízásával összeférhetetlen az is, ha a (2) bekezdés szerinti tisztséget vagy jogviszonyt a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója vagy az élettársa tölti be.

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 43.§ (3) bekezdés *d)* pontja szerint nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult szervezet:

olyan vállalkozás, amelyben az (1)-(2) bekezdésben felsoroltak bármelyike közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, vagy az egyébként tulajdonszerzési korlátozás alá eső személy, szervezet. E törvény 43.§ (4) bekezdése értelmében nem lehet jogosult az önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedő vételkörzetű helyi lineáris médiaszolgáltatásra az a vállalkozás, amelynek igazgatóságában, ügyvezetésében vagy felügyelő bizottságában, és azon alapítvány vagy közalapítvány, amelynek kuratóriumában a helyi képviselőtestület tagja, alkalmazottja, a polgármester, alpolgármester, főpolgármester, főpolgármester-helyettes vagy ezek közeli hozzátartozója vesz részt.

Ugyan ezen szakasz (5) bekezdése értelmében a (3) bekezdés *d)* pontja tekintetében az a vállalkozás, amelyben a főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, a helyi vagy megyei önkormányzati képviselő közeli hozzátartozója közvetlen vagy közvetett befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, abban az esetben nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult, amennyiben az adott médiaszolgáltatás vételközrete az érintett önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedi. A törvény 103.§ (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy nem nevezhető ki a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójává, aki a választást megelőző két évben köztársasági elnök, miniszterelnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, országgyűlési képviselő, nemzetiségi szószóló, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, politikai párt országos vagy területi szervezetének tisztségviselője volt.

A törvény 118. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján az Elnök, az elnökhelyettes, a főigazgató, a főigazgató-helyettes nem lehet köztársasági elnök, miniszterelnök, a kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, országgyűlési képviselő, nemzetiségi szószóló, az Európai Parlament tagja.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a tájékoztatónk kizárólag a jogalkalmazók jogértelmezését segíti, nem minősül jogi iránymutatásnak, kötelező erővel nem bír, konkrét ügyekben hivatkozási alapul nem szolgálhat.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérjük a tájékoztató szíves tudomásul vételét.

Sajószentpéter, 2014. október 20.